lais (2 pav.). Į kapus taip pat dėta įrankių: vyrams – peilių su medinėmis ir kaulinėmis kriaunomis, moterims – adatų. Paauglio *kape 35* rastas sulūžęs stilius (3 pav.). Gausiomis įkapėmis išsiskyrė jaunos moters *kapas 86* – ji palaidota su juodo stiklo karolių vėriniu ir 5 žiedais, iš kurių 2 inkrustuoti, prie galvos buvo padėtos 2 monetos, juosmens srityje gulėjo žalvarinė kabė (4 pav.). Radiniai perduoti LNM.

Iš visų kapuose palaidotų identifikuotų individų 46 % sudarė vaikai ir paaugliai (iki 18 m. amžiaus), moterų ir vyrų santykis apylygis – atitinkamai 27 ir 26 %.

Senkapyje buvo laidojama XVI a. pabaigoje – XVII a.

Remiantis 2015 m. tyrimų duomenimis (tyrinėtos teritorijos R dalyje kapų koncentracija buvo didelė), tikėtina, kad kalvos dalyje, besitęsiančioje į ŠR nuo tyrinėtos teritorijos, yra daugiau palaidojimų.

Duselninkai Old Cemetery

In 2015, an unknown late 16th–17th-century old cemetery was discovered in Duselninkai village (Alytus District). After excavating 4429 m^2, 88 burials were discovered (Fig. 1). The individuals had been interred in wooden plank coffins with their heads to the NW. The burials contained coins, glass beads, bronze rings with a wide bezel, rings with settings, bronze and iron clothing fasteners and buckles, knives with a full tang and wood or bone scales, needles, and a stylus (Figs. 2–4)

1 pav. Tyrimų vietos situacijos planas: 1 – Jurgiškių karjeras; 2 – atidengtų ir suardytų kapų vieta; 3 – 2012 m. rastų palaikų vieta; 4 – 2015 m. žvalgymų vieta; 5 – 2015 m. tirtų perkasų vieta; 6 – siūloma saugoti teritorija. M. Mačiulio brėž.

Mindaugas Mačiulis

Jurgiškio senosios kapinaitės

Pirmosios žinios apie Jurgiškio kaimą yra iš XVI a., kai Lietuvos didysis kunigaikštis Žygimantas Augustas leido bajorui Liaudučiui pasistatyti smuklę prie Varnapurvio upelio ir Suosos ežero Jurgiškio miestelis iki XVIII a. II pusės priklausė kunigaikščiams Kurbskiams. Vėliau, po 1789 m., kartu su 12 valstiečių šeimų jis perleistas dvarininkui Daunoravičiui. 1923 m. kaime buvo 20 sodybų ir 116 gyven-

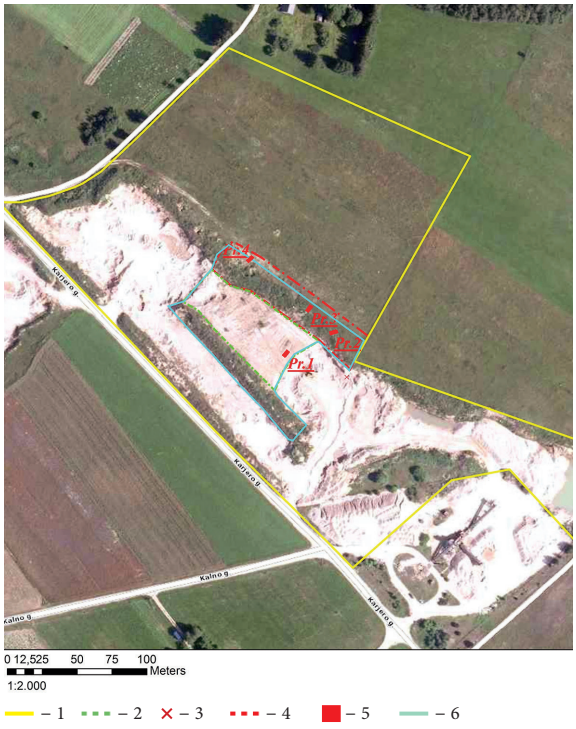

Fig. 1. Situation plan of the investigation site: 1 – Jurgiškiai quarry; 2 – the site of the unearthed and disturbed burials; 3 – site of the remains discovered in 2012; 4 – site surveyed in 2015; 5 – site of the trenches excavated in 2015; 6 – territory proposed for protection

2 pav. Perkasos 1 vaizdas bei atidengtas kapas 2 iš PV. M. Mačiulio nuotr.

Fig. 2. Trench 1 and the unearthed burial 2 as seen from the SW

tojų. Jurgiškyje gyveno kelios rusų bei lenkų tautybės gyventojų šeimos. 1934 m. kaimas išskirstytas į vienkiemius, tada jam priklausė 220,76 ha žemės.

Žvyro karjeras (bendras dydis 6,7 ha) yra išsidėstęs į R nuo Jurgiškio kaimo. 2012 m. jį plečiant Š–ŠR kryptimis, nukasant / nustumdant augalinį sluoksnį, būsimos karjero atodangos vietoje iš žemės pabiro žmonių kaulai (1 pav.). Šioje karjero vietoje žemės kasimo darbai buvo sustabdyti, iškviestas KPD Utenos TP atstovas, kuris surinko pavienius kaulus bei pareikalavo atlikti vietos archeologinius tyrimus.

2015 m. birželio mėnesį, siekiant nustatyti, ar žvyro karjero nustumdytoje atodangos dalyje yra išlikę nesuardytų palaidojimų, taip pat siekiant įvertinti jų chronologiją bei laidojimo paminklo ribas, buvo atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai bei archeologiniai žvalgymai. Ištirtos 4 5x2 m dydžio žvalgomosios perkasos, žvalgyta apie 4400 m^2 teritorija. Iš viso perkasomis (su išpjovomis) iki įžemio buvo ištirtas 41 m^2 plotas.

Tyrimų metu atodangos PR dalyje tirtoje ***perkasoje 1*** (su išpjovomis – 11,06 m^2) po 10–30 cm storio permaišyto žvyro su rudo molio intarpais sluoksniu buvo surasti 2 labai apardyti palaidojimai be jokių įkapių (2 pav.). Atlikus šių palaikų antropologinius tyrimus nustatyta, jog *kapas 1* – vyro, kito palaidotojo lyties nustatyti nepavyko.

Perkasose 2–4, tirtose už žvyro atodangos į ŠR bei Š kryptimis, archeologiškai vertingų radinių ar palaidojimų nesurasta. ***Perkasoje 2***, tirtoje po suformuota žemės sankasa, po 25–40 cm storio sankasos sluoksniu rastas iki 5 cm storio juodžemio – buvusio žemės paviršiaus iki sustumdant sankasą – sluoksnis. Po juo – 5–15 cm storio armens sluoksnis. Analogiški armens sluoksniai be jokių datuojančių radinių atidengti ir likusiose ***perkasose 3***, ***4***. Minėtose perkasose įžemyje kapų duobės neišsiskyrė.

Žvalgant žvyro atodangą bei sankasą, archeologiškai vertingų radinių nerasta, daugiausia jų aptikta atodangos PR dalyje, apie 50x30 m dydžio plote. Greičiausiai šioje vietoje ir yra buvęs palaidojimų epicentras. Iš žvalgyto ploto surinktų pavienių kaulų pavyko nustatyti, jog šioje vietoje buvo palaidota bent 14 individų, iš jų lytį bei amžių pavyko nustatyti 8 individams. Tai suardyti 6 vyrų bei 2 vaikų kapai.

Archeologiniai tyrimai parodė, jog karjero atodangos teritorijoje (sprendžiant pagal palaidojimo pobūdį bei kapo 2 krikščionišką orientaciją galva į ŠV) yra buvusios iki tol nežinomos senosios kaimo kapinaitės su išlikusiais apardytais palaidojimais, todėl joms būtina suteikti teisinę apsaugą. Minėtųjų kapinaičių chronologija nenustatyta, kadangi nesurasta jokių datuojančių radinių.

Jurgiškis Old Cemetery

In 2015, in an effort to determine whether undisturbed burials have survived in the part of the Jurgiškis village gravel quarry (Anykščiai District) (Fig. 1) where the surface has been bulldozed as well as to evaluate the chronology of the burials and the boundaries of the burial site, a field evaluation (four 5 x 2 m trial trenches) and survey (roughly 4400 m^2) was conducted. Two severely disturbed burials without grave goods were discovered during the investigation (Fig. 2). From the isolated bones collected from the surveyed area it was possible to determine that at least 14 individuals had been buried at this site. The sex and age of eight individuals was established. The investigation showed that an unknown old village cemetery with surviving disturbed burials once existed in the exposed area of the quarry (judging from the nature of the burial and the Christian orientation of burial 2 where the head was to the NW).

Ilona Vaškevičiūtė

Vievininkų kapinynas

Vievininkų kapinynas yra 500 m į ŠR nuo kelio Vievininkai–Kurkliškės, 50 m į R nuo veikiančių Vievininkų kaimo kapinių, Vievio ežero P krante. Jis įrengtas nedidelėje, apie 65 m ilgio ir 40 m pločio ties pagrindu, smėlio kalvelėje, kuri ilgą laiką buvo ariama. Dėl šios priežasties kalvelės paviršiuje buvo randama žmonių kaulų, monetų ir kitų radinių. Kapinyną 1995 m. gegužės 1 d. surado KPC archeologas E. Ivanauskas. 1995 m. gegužės 12 d. objekte lankantis KPC darbuotojams, metalo ieškikliu rasta geležinė vinis, juostinis neornamentuotas

1 pav. Prie duobės, žalojančios kapinyną: akademikas E. Jovaiša ir KPC archeologai A. Strazdas ir J. Balčiūnas. I. Vaškevičiūtės nuotr.

Fig. 1. Near pits that have damaged the cemetery: Academician E. Jovaiša and KPC Archaeologists A. Strazdas and J. Balčiūnas

